

EWA MŁYNARCZYK*

UNIwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Wyraz *gildia* w dawnej i współczesnej polszczyźnie

Słowa kluczowe: leksyka, rozwój znaczeniowy, nazwy stowarzyszeń, firmonimy, leksyka gier komputerowych.

doi: <http://dx.doi.org/10.31286/JP.100.3.9>

Obserwacja współczesnej polszczyzny, zwłaszcza stosunkowo nowych obszarów funkcjonowania języka, między innymi słownictwa graczy komputerowych, może dostarczyć wielu przykładów nie tylko pojawienia się nowych jednostek, w tym zapożyczeń, ale też sięgania po takie, które w słownikach XX wieku były kwalifikowane jako archaizmy bądź odnoszone wyłącznie do dawnych realiów. Przykładem tego zjawiska są dzieje wyrazu *gildia*, które stanowią przedmiot oglądu w niniejszym artykule.

Źródłem omawianego wyrazu jest niemiecki *Gilde* o pierwotnym znaczeniu ‘wspólna uczta ofiarna’, później ‘bractwo, korporacja, cech’ (WSEH¹), który – jak wskazują źródła leksykograficzne (SEBR, SJPDoR, WSJP PAN) – w języku polskim dał podstawę dwóm leksemom: *gildia* (pod wpływem rosyjskiego *gildija*) i *gielda*². Drugi z nich jest dobrze udokumentowany w dziejach polszczyzny: notowany już w XVI wieku (SPXVI, t. 7: 339), rejestruje go L w dwóch wariantach: *gielda* i *gałda*, z definicjami kilku znaczeń: ‘towarzystwo, czyli kompania wspólnym kosztem biesiadująca, piknik’, ‘miejsce, gdzie się konfraternia kupiecka schodzi’, ‘gospoda pospolita, karczma’, ‘gawieź, hałastrą, motłoch, tłok’ (L, t. 2: 43). SW (t. 1: 821) także podaje kilka znaczeń: ‘miejsce, gdzie się schodzą kupcy albo bankierzy dla dopełnienia transakcji na towary albo na papiery wartościowe; bursa kupiecka’, ‘zgromadzenie, stowarzyszenie kupców, korporacja kupiecka’ oraz metaforyczne, oznaczone jako staropolskie: ‘karczma’ i ‘gawieź, hałastrą, tłuszczą, motłoch, zgraja’³.

Współcześnie wyraz *gielda* oznacza prymarnie ‘instytucję, za której pośrednictwem kupuje się i sprzedaje papiery wartościowe, waluty, kruszce i niektóre towary’, sekundarnie – ‘spotkania lub miejsca spotkań, w czasie których sprzedaje się i kupuje towary (np. *gielda samochodowa, staroci*), przedstawia oferty (np. *gielda pracy, mieszkań*) lub dokonuje się wymiany informacji’ (np. *gielda nazwisk*) (por. WSJP PAN). Korpusy tekstowe i dokumentacje słownikowe

* ewa.mlynarczyk@up.krakow.pl; ORCID: 0000-0002-8838-7910

1 Skróty źródeł egzemplifikacji tekstowych podaję za odpowiednimi słownikami.

2 Według Krystyny Długosz-Kurczabowej zapożyczyliśmy ten wyraz dwukrotnie (WSEH).

3 SW (t. 1: 821) podaje także wyrażenie *Gielda babińska* ‘miejsce zgromadzeń obywateli i dostojników Rzeczypospolitej Babińskiej’.

wskazują, że leksem *gielda* bywa używany w zróżnicowanych stylowo i gatunkowo tekstach, jest bazą derywacyjną (por. m.in. przymiotnik *gieldowy* i synonimiczne nazwy osób: *gieldziarz*, *gieldowiec*, *gieldownik*, *gieldzista*; SJPdOr, WSJP PAN) oraz podstawą metaforyzacji znaczeń (*gielda pytań*, *życzeń*). Wszystkie wymienione fakty językowe świadczą o tym, że leksem *gielda* zyskał trwałe miejsce w polszczyźnie oficjalnej i potocznej.

Inaczej jest z pochodzącym z tego samego niemieckiego źródła rzeczownikiem *gildia*. Nie został on odnotowany w L, natomiast SW (t. 1: 828) podaje dwie postaci: *gilda*, *gildja*, w znaczeniu ‘klasa kupiecka’ powstałym pod wpływem języka rosyjskiego. Znaczenie to egzemplifikują cytaty między innymi z Juliusza Słowackiego (*Kupiec trzeciej gildy*) oraz z Józefa Ignacego Kraszewskiego. Szerszy kontekst z dzieła tegoż autora *Wspomnienia Odessy, Jedysanu i Budżaku* (Kraszewski 1845: 235) pozwala zidentyfikować cytowany w SW fragment jako opis struktury społecznej Odessy:

*kupiectwo pierwszej gildy*⁴ znacznie się umniejszyło, a to z powodu usuniętych prerogatyw początkowo służących kupcom, nadanych im dla zachęcenia; całkowicie już wnoszącej się opłaty od Gildy, która wprzód o połowę zmniejszoną była. – Z tego powodu kupcy pozapisywali się do *drugiej i trzeciej gildy*. W 1840 roku zmniejszyły się czasy ulgi, obcym mniej niż na *pierwszą gildę* kapitału mającym, zabroniono wpisywać się i handlować, musiało więc nastąpić nieuchronne, choć zapewne chwilowe tylko kryzys. Żydzi kupcy od 1832–1842 roku – pomnożyli się.

Przytaczając dane liczbowe dotyczące społeczności odeskiej, J.I. Kraszewski (1985: 233) podaje:

Kupiectwo: kupców według kategorii: kupcy 1. *gildy*, 2. *gildy*, 3. *gildy*.

SW zamieszcza również wyrażenie *gildyjny podział kupców na klasy* i zwrot *gildię opłacić* ‘podatek bankierski’.

W opublikowanym w okresie II Rzeczypospolitej LS (s. 941) zarejestrowano dwie formy: *gilda* i *gildia*, dla których podano znaczenie: ‘związek ludzi mających jakieś wspólne zainteresowania, zwłaszcza ekonomiczne: związki kupców, rzemieślników, artystów’.

W SJPdOr hasło *gildia* podano bez kwalifikatora, ale w definicji zawarto wyraźne wskazówki chronologiczne, łącząc je ze zróżnicowanymi znaczeniami:

we wczesnym średniowieczu (przed w. X): wszelkiego rodzaju stowarzyszenie o charakterze tak religijnym, jak politycznym i społecznym, *w okresie późniejszym:* przymusowe zrzeszenie kupców; *w Rosji przedrewolucyjnej* organizacja kupców z podziałem na dwie kategorie w zależności od posiadanego kapitału.

4 Wyróżnienia w cytatach i przytaczanych nazwach pochodzą od autorki artykułu.

Egzemplifikację w SJPDor stanowią fragmenty współczesnych tekstów o tematyce historycznej:

Czym były cechy dla rzemieślników, tym dla kupców tzw. *gildie*, czyli *stowarzyszenia zrzeszające kupiectwo pokrewnych branż*. *Gildia* broniła praw swoich członków wobec władz, ustalała ceny na towary, pilnowała ich jakości itp. (Baran. *Hist.* IX, 101–102),

W ruskim Nowogrodzie istniała *gildia kupców* handlujących ze Szczecinem, a z pewnością też z Wolinem i Kołobrzegiem (*Wiedza i Życie* 6, 1954, s. 377),

Tytuł *kupca pierwszej gildii*, jaki panu Marcinowi dostał się wraz z posadą ajenta, sprawił mu niemałą przyjemność (Urban. *Księż.10*).

Podobnie definiują ten wyraz słowniki przełomu wieków XX i XXI, podając jedną lub dwie definicje: SWJP (s. 273) – ‘średniowieczne stowarzyszenie polityczne, społeczne i religijne, w okresie późniejszym – zrzeszenie kupców, chroniące ich interesy’, PSWP (t. 12: 281) *historyczny* ‘we wczesnośredniowiecznej Europie: stowarzyszenie o charakterze obronnym, religijnym, zawodowym lub towarzyskim, najbardziej rozpowszechnione w postaci organizacji kupieckich, zapewniających bezpieczeństwo transakcji i strzegących przywilejów handlowych’, *historyczny* ‘w Rosji od XVII do XIX wieku: organizacja zrzeszająca kupców podzielonych w zależności od posiadanego kapitału na trzy klasy’; podobnie USJP (t. 1: 1006–1007).

Definicje znaczeń w wymienionych wyżej słownikach, wraz ze wskazówkami chronologicznymi bądź kwalifikatorami oraz dokumentacją tekstową, wskazują zatem wyraźnie, że wyraz *gildia* jest traktowany w nich jako historyzm, używany najczęściej w podręcznikach, stylizowanych tekstach literackich lub w innych publikacjach odnoszących się do czasów, kiedy taki rodzaj zrzeszeń odgrywał istotną rolę w gospodarce międzynarodowej.

Szeroką strukturę semantyczną omawianego rzeczownika podaje WSJP PAN. Prymarne znaczenie, zdefiniowane jako ‘stowarzyszenie osób prowadzących określoną działalność (np. handlową, społeczną lub artystyczną), o zhierarchizowanej strukturze, którego celem jest przede wszystkim dbałość o interesy jej członków’, jest egzemplifikowane w większości cytatami dotyczącymi realiów historycznych⁵, ale także kontekstem odnoszącym się do współczesności – zawodowego zrzeszenia osób związanych z produkcją filmową:

Trzy czwarte członków Amerykańskiej Akademii Filmowej AMPAS, decydujących o laureatach złotych statuetek, należy jednocześnie do *zawodowych gildii* (NKJP: Adam Synowiec, *Komornik przepadł, kowboje na topie*, „Dziennik Zachodni”, 2006-02-01).

5 Są to fragmenty współczesnych tekstów na tematy historyczne, m.in.: „Najstarsza historyczna wzmianka dotycząca dziejów krakowskiej *gildii kupieckiej* pochodzi z 1410 roku” (NKJP: *Kupiectwo ma się dobrze*, „Gazeta Krakowska”, 2006-12-14), „Przez stulecia na dążenia nadbałtyckich stolic nakładały się sprzeczne interesy *handlowych gildii* (ze słynną Ligą Hanzeatycką na czele)” (NKJP: Marcin Jamkowski, *Duchy z głębin Bałtyku*, Świat Książki, Warszawa 2010).

Sekundarne znaczenia zdefiniowane w WSJP PAN opatrzone kwalifikatorami: *książkowe* ‘zbiór osób zajmujących określoną pozycję w hierarchii jakiejś grupy zawodowej albo innej’, *środowiskowe* ‘grupa graczy komputerowych grających w określoną wieloosobową grę w Internecie, skupiająca ludzi o podobnych celach i zainteresowaniach w danej grze, mająca zorganizowaną, hierarchiczną strukturę i rygorystyczne zasady przyjęcia członków’.

W znaczeniu ‘zrzeszenie’ wyraz *gildia* występuje w licznych nazwach własnych z zakresu socjoideonomii⁶, wśród których są głównie nazwy stowarzyszeń o charakterze zawodowym lub amatorskim, zrzeszających osoby działające w dziedzinach artystycznych, np.: *Gildia Aktorów*⁷, *Gildia Polskich Reżyserów i Reżyserek Teatralnych*, *Gildia Poetów*, *Gildia Poetów na Emigracji*, *Gildia Artystów Chojnowa*.

Nazwy z komponentem *gildia* przyjmują także stowarzyszenia osób mających wspólne zainteresowania, np.: *Gildia Fanów Fantastyki*, *Gildia Graczy*, *Gildia Strategów* (klub gier planszowych), *Gildia Testerów* – organizacja zrzeszająca osoby zajmujące się testowaniem oprogramowania do gier komputerowych.

Obok nazw kontynuujących tradycyjną łączliwość *gildia jaka/kogo* (jak *gildia kupiecka/kupców*) funkcjonują współcześnie nazwy o strukturze *gildia czego*. Człon określający w tego typu nazwach wskazuje najczęściej dziedzinę, sferę, wokół której skupione są zainteresowania osób zrzeszonych, np.: *Gildia Filmu*, *Gildia Literatury*, *Gildia Komiksu*, *Gildia Gier Planszowych*, *Gildia Gier Komputerowych*, *Gildia Działań Historycznych*. Niektóre struktury nazewnicze są rozszerzone o człon wskazujący miejsce działalności, np. *Wadowicka Gildia Fantastów*.

Zgromadzone przykłady świadczą o dużym zróżnicowaniu obiektów nazywanych *gildią*. Nazwę tego typu nosił między innymi projekt Łódzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego – *Gildia Aniołów Biznesu*, który miał na celu szeroko rozumiane wsparcie eksperckie dla prywatnych inwestorów przy podejmowaniu innowacyjnych działań⁸.

Gildia Dobrego Smaku została nazwana natomiast inicjatywa restauratorów z Tarnowa organizujących cykliczne spotkania połączone z posiłkiem przy udziale zaproszonych gości ze świata kultury. W niektórych nazwach wykorzystuje się walory stylizacyjne leksemu *gildia*, np. *Gildia Działań Historycznych „Alte Knochen”*, działające w Grudziądzu stowarzyszenie osób zainteresowanych między innymi odtwarzaniem dnia codziennego w dawnych wiekach, wykorzystało konotacje historyczne nawiązujące do zainteresowań i działań grupy⁹.

6 W odniesieniu do nazw własnych z zakresu szeroko rozumianej chrematonimii posługuję się terminologią stosowaną przez Artura Galkowskiego (2011: 51), który chrematonimy użytkowe, czyli „wszystkie nazwy własne, będące niejako językowym dowodem ludzkiej aktywności w różnych obszarach kulturowych życia publicznego”, umieszcza w trzech obszarach: chrematonimii marketingowej, zawierającej nazwy firm i produktów, chrematonimii społecznościowej, obejmującej nazwy stowarzyszeń i ugrupowań, oraz chrematonimii ideacyjnej, w której mieszczą się nazwy wydarzeń, przedsięwzięć i imprez o charakterze społecznym i kulturowym (Galkowski 2011: 191).

7 Wszystkie podane nazwy stowarzyszeń bądź firm pochodzą ze źródeł internetowych. Przykłady te są łatwe do weryfikacji dzięki prostej wyszukiwarce internetowej, dlatego nie podaję przy każdym z nich adresu strony internetowej.

8 <https://larr.pl/gildia-aniolow-biznesu> (dostęp: 3 stycznia 2020).

9 <https://rejestr.io/krs/503865/stowarzyszenie-gildia-dzialan-historycznych-alte-knoche> (dostęp: 3 stycznia 2020).

Wyraz *gildia* jest także obecny w słownictwie graczy komputerowych¹⁰. Znaczenie zdefiniowane w WSJP PAN 'grupa graczy komputerowych grających w określonej wieloosobowej grze w Internecie' jest udokumentowane cytatami ze stron internetowych:

Na niektórych serwerach prowadzone są rankingi *gildii*, które wygrały najwięcej wojen (NKJP: Internet),

Agresywność liczona jest następująco: +1 punkt za każdy punkt obrażeń zadany wrogiemu mistrzowi *gildii* (NKJP: Internet),

Pozostałymi czterema graczami mogą być członkowie własnej lub innej *gildii* oraz komputerowo sterowani bohaterowie (NKJP: Internet).

Dokładne rozumienie *gildii* w różnego typu grach wyjaśnia jeden z internetowych słowniczków:

W grach cRPG termin określający organizację, zrzeszającą postaci parające się tą samą profesją (np. *gildia zabójców*, *gildia magów*, *gildia złodziei*, *gildia kupców*). Przynależność do *gildii* najczęściej wiąże się z określonymi korzyściami, jakie uzyskać może postać kontrolowana przez gracza (wyposażenie, majątek, wpływy, wstęp do niektórych lokacji itp.) oraz dostępem do nowych misji. W grach MMO *gildia* to jedno z określeń zorganizowanej grupy graczy. Najczęściej wyróżnia się ona własną nazwą i herbem. Tego rodzaju *gildie* zwykle mogą toczyć między sobą wojny lub zawierać sojusze, a także uczestniczyć w specjalnych wydarzeniach w grze (np. wojna o zamek) (<https://www.gry-online.pl/slownik-gracza>, dostęp: 7 stycznia 2020)¹¹.

Wyraz *gildia* występuje jako komponent oznaczający pewien typ obiektu w nazwach konkretnych grup graczy, np.: *Gildia Bohaterów*, *Gildia Mrocznych Tajemnic*, *Gildia Chrzęszczy*. W nazwach tych człon różnicujący przybiera postać rzeczownika w D.lm, jak w przykładach powyżej, lub M.lp, np.: *Gildia Wataha*, *Gildia Kakaowy Owoc*.

Przegląd materiału pozyskanego za pomocą przeglądarki internetowej przekonuje, że omawiany leksem funkcjonuje w nazwach wielu innych obiektów, istniejących często wyłącznie w przestrzeni internetowej, związanych ze sferą fantastyki i gier komputerowych. Nazwę *Gildia.pl* nosi polski portal internetowy poświęcony kulturze i rozrywce, w tym szczególnie

10 Przy opisie słownictwa związanego z grami komputerowymi zwraca się uwagę przede wszystkim na warstwę nowych zapożyczeń, zwłaszcza z języka angielskiego, np. *level*, *patch*, *quest*, *demo*, nazwy gatunków gier, takich jak cRPG – *computer role playing games*, RTS – *real time strategy* (Urbańska-Galanciak 2005: 440–441). W słownictwie tym występują także neosemantyzmy, m.in. dotyczące wyrazów, które w polszczyźnie ogólnej są obecnie zapomniane lub nacechowane chronologicznie, np.: *solucja* 'publikacja przedstawiająca dokładne instrukcje dotyczące działań pozwalających ukończyć grę wideo', *lokacja* 'wirtualny przewodnik w grze wideo' (<https://www.gry-online.pl/slownik-gracza>, dostęp: 7 stycznia 2020).

11 Na stronie internetowej jednej z gier (*The Settlers online*) spotykamy wyrażenie *targowisko gildii* w znaczeniu 'zadania do wykonania' (w poszczególnych gildiach) (<http://settlersonlinewiki.eu/kupiec/targowisko-gildii/>, dostęp: 4 stycznia 2020). Połączenie to można uznać za świadectwo zupełnego odejścia od pierwotnego znaczenia słowa *gildia* przez użytkowników gier.

fantastyce. Działy portalu¹² noszą nazwy z komponentem *gildia* i z określeniami wskazującymi na różnorodność możliwych obiektów zainteresowań:

Gildia Filmu, Gildia DVD, Gildia Gier Bitewnych, Gildia Gier Karcianych, Gildia Gier Komputerowych, Gildia Gier Planszowych, Gildia Historii i Rycerstwa, Gildia Horroru, Gildia Komiksu, Gildia Literatury, Gildia Mangi i Anime, Gildia Młodych, Gildia Muzyki, Gildia Nauki Popularnej, Gildia Tajemnic, Gildia Taktyki i Strategii, Gildia Technologii, Gildia RPG, Gildia Star Wars, Schron Nowej Gildii.

Wyraz *gildia* używany jest także w szeroko rozumianej chrematonimii, nie tylko odnoszącej się do sfery komputerowej czy informatycznej. Nazwy z komponentem *gildia* noszą różnego typu firmy handlowe i usługowe, np.: Agencja Reklamowa *Gildia Reklamy*, Galeria Handlowa *Gildia*, *Gildia Cafe*. Niektóre nazwy mają motywację historyczną, na przykład centrum handlowe *Gildia Kupców Żuławskich* w Elblągu, która funkcjonuje w siedzibie dawnej gildii – stowarzyszenia kupieckiego.

Gildia to także tytuł (lub składnik tytułu) czasopism związanych z miejscami handlowymi: „*Gildia. Twój Sposób na Życie: miesięcznik centrum handlowego*” – czasopismo Centrum Handlowego *Gildia*, „*Gildia: pismo kupców i przedsiębiorców*”.

Podsumowanie

Dane etymologiczne, leksykograficzne i tekstowe pozwoliły odtworzyć dzieje leksemu *gildia* w polszczyźnie, który wywodzi się z tego samego źródła co *giełda*, ale wyrazy te uległy rozpodobnieniu i funkcjonują jako odrębne jednostki.

Z obserwacji zgromadzonego materiału wynika, że wyraz *gildia* współcześnie jest historyzmem w znaczeniach ‘klasa kupiecka’ i ‘stowarzyszenie kupieckie’, ale funkcjonuje wciąż w znaczeniu ‘zrzeszenie, zgromadzenie osób’, w którym jest używany przede wszystkim jako komponent struktur onimicznych z zakresu chrematonimii społecznościowej – w nazwach własnych stowarzyszeń i grup zawodowych funkcjonujących głównie w sferze artystycznej lub związanej z grami planszowymi bądź komputerowymi. W zgromadzonym materiale brak nazw z omawianym komponentem, które odnosiłyby się do sfery religijnej.

W słownictwie dotyczącym gier komputerowych rozwinęło się nowe znaczenie leksemu *gildia* – ‘grupa graczy komputerowych’. W nazwach własnych takich grup rzeczownik *gildia* ma charakter członu nazywającego typ obiektu. Nowe użycie leksemu, kojarzonego z dawnymi realiami i należącego w prymarnym znaczeniu do archaicznej warstwy słownictwa, wpisuje się w charakterystyczne dla tej sfery zjawisko twórczego przekształcania realiów historycznych¹³.

12 Działy portalu, kiedyś prezentowane w zakładkach na jednej stronie internetowej, obecnie działają na osobnych stronach, ale każda z nich jako nazwy własnej używa wspólnego logo *Gildia.pl*, z uszczegółowieniem, np.: *Gildia.pl Film* (<https://www.film.gildia.pl/>, dostęp: 4 stycznia 2020), *Gildia.pl Literatura* (<https://www.literatura.gildia.pl/>, dostęp: 4 stycznia 2020); strona *Gildia.pl* została przeznaczona na księgarnię internetową (<https://www.gildia.pl/>, dostęp: 4 stycznia 2020).

13 Różnym aspektom wykorzystywania (m.in. w edukacji) wątków historycznych w grach komputerowych poświęcono prace opublikowane w zbiorowym tomie *Gra w historię, historia w grach* (Bazylewicz, Hajdrych (red.) 2018).

Używanie komponentu *gildia* w chrematonimii marketingowej, w nazwach firm, w tym sklepów i placówek usługowych, to z kolei przykład realizacji modnego współcześnie typu modelu struktur nazewniczych, w których określenia wskazujące rodzaj działalności prowadzonej w firmie lub asortyment oferowanych towarów są łączone z rzeczownikami oznaczającymi prymarnie dowolną przestrzeń lub konkretne miejsce (np. *Kraina Piękna, Świat Fryzur, Planeta Firanek, Studio Urody, Atelier Fryzjerskie, Manufaktura Pieroga*)¹⁴. Tego typu struktury onimiczne są wykorzystywane głównie w nazwach gabinetów kosmetycznych, ale też w nazwach innych placówek handlowych i usługowych, przy czym zestaw leksemów oraz dziedzin, których dotyczą, stale się powiększa (np. *Oaza Liści Tytoniowych, Ambasada Trendów, Kuźnia Smaków, Rewia Piwa, Magistrat Kawy*). Nic dziwnego, że nieco już zapomniany w polszczyźnie ogólnej wyraz *gildia*, z czytelnymi dla większości użytkowników języka konotacjami historycznymi i handlowymi, dołączył do tego zestawu, jako komponent atrakcyjny dla kreatorów współczesnych firmonimów. Podobnie wykorzystywane są inne nazwy stowarzyszeń, np. *BMW Syn dyka t, Centrum Sportowo-Rekreacyjne Syn dyka t Sport Center, Studio Druku Kartel Press, Osiedle Syn dyka t*, czasopismo „*Konfraternia Turystyczna*”.

Dzieje leksemu *gildia* stanowią zatem egzemplifikację szerszych zjawisk językowych, pokazują także, jak przydatna w ocenie żywotności słów jest obserwacja rozmaitych obszarów funkcjonowania języka, nie tylko polszczyzny ogólnej, ale też słownictwa specjalistycznego, między innymi związanego z rozwojem nowoczesnych technologii (świat gier komputerowych), czy niezwykle twórczej w ostatnich latach chrematonimii użytkowej. W sferach tych możemy śledzić nowe życie starych wyrazów.

Bibliografia

- Bazylewicz T., Hajdrych Ł. (red.) 2018: *Gra w historię, historia w grach*, Instytut Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznań.
- Galkowski A. 2011: *Chrematonimy w funkcji kulturowo-użytkowej. Onomastyczne studium porównawcze na materiale polskim, włoskim, francuskim*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- Kraszewski J.I. 1845: *Wspomnienia Odessy, Jedysanu i Budżaku. Dziennik przejażdżki w 1843 roku, od 22 czerwca do 11 września*, t. 2, nakład i druk T. Glücksberga, Wilno (online: <https://www.dbc.wroc.pl/dlibra/publication/10414/edition/9337/content>, dostęp: 7 stycznia 2010).
- L: S.B. Linde, *Słownik języka polskiego*, wyd. 2 poprawne i pomnożone, t. 1–6, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Lwów 1854–1860.
- LS: *Nowy słownik języka polskiego*, red. T. Lehr-Splawiński, t. 1: A–K, Księgarnia Wydawnicza Trzaska, Evert i Michalski, Warszawa [ca 1938].
- Młynarczyk E. 2016: *Modne nazwy firmowe (na przykładzie nazw salonów kosmetycznych)*, „Poznańskie Spotkania Językoznawcze”, t. 32, s. 117–125 (online: DOI:10.14746/psj.2016.32.9).
- Piotrowicz A., Witaszek-Samborska M. 2002: *O kilku nazwach miejsc w słownictwie kosmetycznym*, [w:] M. Białośkorska, L. Mariak (red.), *Synchroniczne i diachroniczne aspekty badań polszczyzny*, t. 8: *Materiały X Kolokwium Językoznawczego, Pobierowo, 18–20 września 2000 r.*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, s. 315–323.

14 O tego typu modnych modelach chrematonomastycznych pisali m.in.: Piotrowicz, Witaszek-Samborska 2002; Młynarczyk 2016; Rutkiewicz-Hanczewska 2014: 137. Cytowane przykłady pochodzą w większości z artykułu Ewy Młynarczyk (2016), ale są też łatwe do znalezienia przez wyszukiwarkę internetową.

- PSWP: *Praktyczny słownik współczesnej polszczyzny*, red. H. Zgólkowa, t. 1–50, Kurpisz, Poznań 1994–2005.
- Rutkiewicz-Hanczewska M. 2014: *Moda w zakresie morfologii współczesnych emporionimów*, „Poznańskie Spotkania Językoznawcze”, t. 27, s. 135–144 (online: DOI:10.14746/psj.2014.XXVII.11).
- SEBR: A. Brückner, *Słownik etymologiczny języka polskiego*, Krakowska Spółka Wydawnicza, Kraków 1927.
- SJPDor: *Słownik języka polskiego*, red. W. Doroszewski, t. 1–11, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1958–1969 (online: www.sjpd.pwn.pl. dostęp: 4 stycznia 2010).
- SPXVI: *Słownik polszczyzny XVI wieku*, red. M.R. Mayenowa (t. 1–34), K. Mrowcewicz (t. 35–36), t. 1–22, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, Wrocław–Warszawa–Kraków 1966–1994, t. 23–36, Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 1995–2012 (online: http://kpbc.umk.pl/publication/17781, dostęp: 1 stycznia 2020).
- SW: *Słownik języka polskiego*, red. J. Karłowicz, A. Kryński, W. Niedźwiedzki, t. 1–8, nakł. prenumeratorów i Kasy im. Miąnowskiego, Warszawa 1900–1927 (Słownik warszawski).
- SWJP: *Słownik współczesnego języka polskiego*, red. B. Dunaj, Wilga, Warszawa 1996.
- Urbańska-Galanciak D. 2005: *Elementy socjolektu graczy komputerowych*, [w:] A. Dytman-Stasieńko, J. Stasieńko (red.), *Język @ multimedia*, Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej Edukacji Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, Wrocław, s. 438–447.
- USJP: *Uniwersalny słownik języka polskiego*, red. S. Dubisz, t. 1–4, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003.
- WSEH: K. Długosz-Kurczabowa, *Wielki słownik etymologiczno-historyczny języka polskiego*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
- WSJP PAN: *Wielki słownik języka polskiego PAN*, red. P. Żmigrodzki (online: http://www.wsjp.pl, dostęp: 4 stycznia 2020).

Summary

The word *gildia* in old and contemporary Polish

Keywords: lexis, semantic development, names of associations, vocabulary used by computer players.

The paper is dedicated to a close analysis of the semantic development of the lexeme *gildia*. The author considered etymological data, lexicographic information (from historical and contemporary general dictionaries), as well as textual data (from the corpus and the Internet).

From the etymological perspective, the lexeme *gildia* is derived from the same source as *gielda*, but the words were dissimilated and functioned as separate units. Lexicographic data indicate that the word *gielda* is used in general Polish in a few meanings, while the word *gildia* – as ‘merchants’ association’ and ‘merchants’ class’ and is contemporarily regarded as a historicism, however, it is still present in new contexts. It is used as a component of proper names from the field of social chrematonymy (in names of associations) and marketing chrematonymy (in names of companies). Moreover, the lexeme *gildia* acquires a new additional meaning in specialist vocabulary of computer players. The development of the word discussed is an example of broader trends which are visible in the lexis of contemporary Polish.